

A.5.3 ΟΜΑΔΑ ΝΗΣΙΩΝ ΙΙΙ

Η ακολουθούμενη μεθοδολογία είναι αυτή της S.W.O.T. Analysis, όπου εκτιμώνται συνθετικά στην υπό μελέτη περίπτωση οι ακόλουθοι άξονες:

- Τα πλεονεκτήματα.
- Τα μειονεκτήματα.
- Οι ευκαιρίες.
- Οι κίνδυνοι.

Με βάση τους τέσσερις άξονες της S.W.O.T. Analysis εξετάζονται αναλυτικότερα τα εξής ζητήματα, όπως αυτά διαμορφώνονται από την κατάσταση του τουρισμού στην Περιφέρεια Ν. Αιγαίου:

1. Οι τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες.
2. Το φυσικό περιβάλλον.
3. Το δομημένο περιβάλλον.
4. Το ανθρώπινο δυναμικό.
5. Η διαφήμιση και η προβολή.
6. Η σύνθεση του τουριστικού προϊόντος.
7. Η τουριστική ζήτηση.
8. Ο κύκλος ζωής του τουριστικού προϊόντος.
9. Οι οικονομικές εισροές και εκροές.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται τα βασικά συμπεράσματα ανά άξονα και ζήτημα ανάλυσης της S.W.O.T.

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα	Ευκαιρίες	Κίνδυνοι
1. Οι τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες	1.1. Η ύπαρξη καλών τουριστικών υποδομών στα νησιά της Ομάδας III για την ικανοποίηση της ζήτησης που προέρχεται από το μαζικό τουρισμό.	1.1. Έλλειψη επαρκών υποδομών για την ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού.	1.1. Η υπάρχουσα ποικιλία υποδομών οι οποίες αν αξιοποιηθούν σωστά θα βοηθήσουν στον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος.	1.1. Η σχετική παλαιότητα των υποδομών και η μη βελτίωση του επιπέδου των προσφερόμενων υπηρεσιών.
	1.2. Η δυνατότητα συνδυασμένης επίσκεψης περισσότερων νησιών και απόκτησης διαφορετικών ταξιδιωτικών εμπειριών.	1.2. Η ανάγκη επένδυσης σημαντικών χρηματικών πόρων για τη βελτίωση των βασικών υποδομών (μη τουριστικών).	1.2. Η αξιοποίηση των εθνικών και κοινοτικών πόρων.	
		1.3. Τα προβλήματα που παρουσιάζονται στην επικοινωνία μεταξύ των νησιών, ιδιαίτερα κατά τους χειμερινούς μήνες.	1.3. Η τουριστική ανάπτυξη νέων περιοχών με σημαντικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα.	
		1.4. Η απόσταση από τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας.		
		1.5. Οι σχετικές με τον τουρισμό υπηρεσίες είναι ανεπαρκείς, πράγμα το οποίο εντείνεται από την πολυδιάσπαση - «νησιωτικότητα».		

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα	Ευκαιρίες	Κίνδυνοι
2. Το φυσικό περιβάλλον	2.1. Η μεγάλη ποικιλία του φυσικού περιβάλλοντος.	2.1. Η έλλειψη χώρων για τη διάθεση – επεξεργασία απορριμμάτων.	2.1. Η ύπαρξη φυσικών χαρακτηριστικών μοναδικών σε παγκόσμιο επίπεδο.	2.1. Η εντατική τουριστική ανάπτυξη, κάποιων περιοχών εις βάρος του φυσικού περιβάλλοντος.
	2.2. Ο μεγάλος αριθμός των νησιών και η εναλλαγή «εικόνων» - εμπειριών που αυτό προσφέρει στον επισκέπτη.	2.2. Η έλλειψη υδατικών πόρων.	2.2. Η δυνατότητα ανάπτυξης τουριστικών δραστηριοτήτων πολλούς μήνες το χρόνο.	2.2. Η προσφορά φθηνών πακέτων.
	2.3. Οι καλές κλιματολογικές συνθήκες και η ιδιαίτερη μορφολογία των νησιών.	2.3. Η σταδιακή συρρίκνωση, αλλοίωση των χαρακτηριστικών και η υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος.		2.3. Η ελλιπής συντήρηση υποδομών και εγκαταστάσεων.
3. Το δομημένο περιβάλλον	3.1. Η ύπαρξη σημαντικών αρχαιολογικών χώρων και περιοχών ιστορικού ενδιαφέροντος.	3.1. Οι «αναπτυξιακές» παρεμβάσεις που στο παρελθόν αλλοίωσαν τη φυσιογνωμία του δομημένου περιβάλλοντος.	3.1. Η τουριστική αξιοποίηση των αρχιτεκτονικών και ανθρωπογενών στοιχείων των νησιών.	3.1. Η απώλεια του ιδιαίτερου χαρακτήρα των οικισμών και του αγροτικού τοπίου.
	3.2. Η ύπαρξη σημαντικών και καλά διατηρημένων «ζωντανών» οικισμών.	3.2. Η ανεξέλεγκτη και χωρίς κανόνες δόμηση.	3.2. Η ανάπτυξη εξειδικευμένων τουριστικών δραστηριοτήτων που θα βασίζονται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του δομημένου περιβάλλοντος των νησιών.	3.2. Η περαιτέρω υποβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος.
	3.3. Η ύπαρξη και διατήρηση, εδώ και αιώνες, των τοπικών εθίμων και παραδόσεων.	3.3. Το ελαστικό νομικό πλαίσιο.		
		3.4. Το υψηλό κόστος αντιμετώπισης των «ζημιών» που έχουν ήδη συντελεσθεί.		

		3.5. Τα φαινόμενα ηχορύπανσης που παρατηρούνται κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.		
--	--	--	--	--

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα	Ευκαιρίες	Κίνδυνοι
4. Το ανθρώπινο δυναμικό	4.1. Η ύπαρξη εξειδικευμένου προσωπικού για τη λειτουργία ξενοδοχείων και τουριστικών γραφείων.	4.1. Η έλλειψη εξειδικευμένου ντόπιου προσωπικού για εργασία σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις ειδικές μορφές τουρισμού, ακόμη και στα αναπτυγμένα τουριστικά νησιά.	4.1. Ευκαιρίες, για καταρτισμένα στελέχη, που θα εργαστούν σε τουριστικές επιχειρήσεις υψηλών προδιαγραφών και παροχής εξειδικευμένων υπηρεσιών.	4.1. Ο κίνδυνος παροχής χαμηλής ποιότητας υπηρεσιών και η συνακόλουθη υποβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.
	4.2. Η ύπαρξη σημαντικού αριθμού ανειδίκευτων εργαζομένων για τις εργασίες σε τουριστικές επιχειρήσεις που δεν απαιτούν ιδιαίτερη εξειδίκευση.	4.2. Η έλλειψη αξιόλογου συστήματος παροχής τουριστικής εκπαίδευσης σε όλα τα επίπεδα.	4.2. Η εκμετάλλευση των προγραμμάτων συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και από απόσταση εκπαίδευσης.	4.2. Συμπίεση πακέτων, που συνεπάγεται χαμηλότερες αποδοχές προσωπικού.
	4.3. Η διαμορφωμένη, εδώ και δεκαετίες, θετική προδιάθεση των ντόπιων προς τα τουριστικά επαγγέλματα.		4.3. Η αξιοποίηση της περιόδου χαμηλής τουριστικής ζήτησης για επιμόρφωση των εργαζομένων.	
5. Η διαφήμιση και η προβολή	5.1. Τα νησιά της ομάδας αυτής είναι παγκοσμίως γνωστοί και καθιερωμένοι – «κλασσικοί» τουριστικοί προορισμοί.	5.1. Η διάθεση περιορισμένων πόρων για το μάρκετινγκ και τη διαφήμιση, κυρίως από ιδιώτες.	5.1. Η υλοποίηση διαφημιστικών προγραμμάτων με έμφαση στις ειδικές μορφές τουρισμού.	5.1. Η μη σαφής τουριστική ταυτότητα οδηγεί στο συσχετισμό των νησιών με άλλους ανταγωνιστικούς προορισμούς γειτονικών χωρών.
	5.2. Η διαμορφωμένη εδώ και χρόνια «εικόνα» έχει	5.2. Η περιορισμένη προβολή των δυνατοτήτων των νησιών	5.2. Η προβολή των ανταγωνιστικών πλεονε-	5.2. Η δυναμική τουριστική προβολή γειτονικών χωρών.

	δυνατότητες αποδοχής από μεγάλο αριθμό τουριστών που ανήκουν σε διαφορετικές ομάδες – target group.	για ανάπτυξη ειδικών τουριστικών δραστηριοτήτων.	κτημάτων των νησιών και των στοιχείων εκείνων που τα διαφοροποιούν σε σχέση με άλλους – ανταγωνιστικούς προορισμούς.	
		5.3. Ο περιορισμός των διαφημιστικών ενεργειών στην προβολή μιας συγκεκριμένης «εικόνας» που ελάχιστα έχει διαφοροποιηθεί εδώ και χρόνια.		

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα	Ευκαιρίες	Κίνδυνοι
6. Η σύνθεση του τουριστικού προϊόντος	6.1. Τουριστικό προϊόν με μεγάλη ποικιλία τουριστικών πόρων.	6.1. Το γεγονός ότι τα στοιχεία του τουριστικού προϊόντος είναι διάσπαρτα στα νησιά, ενίοτε επηρεάζει αρνητικά το βαθμό ικανοποίησης.	6.1. Η αξιοποίηση των διαθέσιμων οικονομικών πόρων (Εθνικών και Κοινοτικών) για τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος.	6.1. Κοινά στοιχεία με το τουριστικό προϊόν άλλων περιοχών της χώρας ή περιοχών γειτονικών χωρών.
	6.2. Χαρακτηριστικά που επιτρέπουν την ουσιαστική ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού και εξειδικευμένων τουριστικών δραστηριοτήτων.	6.2. Η αδυναμία εμπλουτισμού του εξαιτίας λανθασμένων χειρισμών κατά τη φάση τουριστικής ανάπτυξης των νησιών.	6.2. Η ανάπτυξη δραστηριοτήτων και επιμέρους προϊόντων που σχετίζονται με τις ειδικές μορφές τουρισμού.	
7. Η τουριστική ζήτηση	7.1. Η σταθερά αυξανόμενη, εδώ και χρόνια, τουριστική ζήτηση από διαφορετικά τουριστικά πρότυπα.	7.1. Μεγάλος όγκος της ζήτησης προέρχεται από μικρό αριθμό χωρών.	7.1. Η ορθολογικότερη χρονική και χωρική κατανομή της ζήτησης, μεταξύ των νησιών και στο εσωτερικό αυτών.	7.1. Ο μεγάλος όγκος της ζήτησης ελέγχεται από μικρό αριθμό επιχειρήσεων (κυρίως ξένων) γεγονός που δημιουργεί σχέσεις εξάρτησης.
	7.2. Η σταδιακή αύξηση της ζήτησης από Έλληνες.	7.2. Το μεγαλύτερο ποσοστό της ζήτησης εκδηλώνεται για συγκεκριμένα – περιορισμένα χρονικά διαστήματα κατ' έτος.	7.2. Η ποσοτική και ποιοτική αύξηση της ζήτησης μέσα από την προσφορά εμπλουτισμένου τουριστικού προϊόντος.	7.2. Εν πολλοίς, η προσφορά είναι εξωγενώς διαμορφούμενη.

	7.3. Η ζήτηση προέρχεται από σημαντικές τουριστικές χώρες (π.χ. Γερμανία, Η. Βασίλειο) με θετικές μελλοντικές τάσεις ως προς την προδιάθεση για ταξίδια.		7.3. Η προσέλκυση επισκεπτών από νέες χώρες - αγορές (π.χ. Ρωσία και χώρες της Κ. Ευρώπης).	
			7.4. Η προσέλκυση Ελλήνων τουριστών για σύντομα χρονικά διαστήματα (Σαββατοκύριακα και Αργίες)	

	Πλεονεκτήματα	Μειονεκτήματα	Ευκαιρίες	Κίνδυνοι
8. Ο κύκλος ζωής του τουριστικού προϊόντος	8.1. Ο κύκλος ζωής του τουριστικού προϊόντος των νησιών αυτής της ομάδας βρίσκεται στο στάδιο ανάπτυξης.	8.1. Επιμέρους στοιχεία του τουριστικού προϊόντος των νησιών έχουν αρχίσει να θεωρούνται ξεπερασμένα.	8.1. Περιοχές των νησιών αποτελούν τα τελευταία χρόνια νέους δυναμικούς τουριστικούς, προορισμούς που βρίσκονται στη φάση εισαγωγής.	8.1. Ο περιορισμένος αριθμός περιοχών που έχουν εισέλθει σε στάδια ωρίμανσης και κορεσμού.
	8.2. Το τουριστικό προϊόν διαθέτει μεγάλες ανεκμετάλλευτες ευκαιρίες εμπλουτισμού και διαφοροποίησης, ώστε να εξακολουθήσει να βρίσκεται σε φάση ανάπτυξης.			8.2. Η έλλειψη διαφοροποίησης και εξέλιξης του τουριστικού προϊόντος μερικών νησιών μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα αποδοχής του από τους επισκέπτες.
9. Οι οικονομικές εισροές και εκροές	9.1. Ο τουρισμός αποτελεί σημαντική οικονομική εισροή.	9.1. Μερική εξάρτηση ως προς τις πρώτες ύλες από τα μεγάλα αστικά κέντρα, γεγονός που δημιουργεί σημαντικές χρηματικές εκροές και αυξημένο κόστος παραγωγής.	9.1. Η αξιοποίηση των υπαρχόντων φυσικών πόρων των νησιών στο βαθμό που αυτό δεν αυξάνει σημαντικά το κόστος παραγωγής.	9.1. Η διαρκής αύξηση της εξάρτησης των τοπικών νησιωτικών αγορών από αγορές εκτός Περιφέρειας.

		9.2. Σημαντική οικονομική εξάρτηση από διεθνή τουριστικά πρακτορεία/ tour operators.		9.2. Η μειωμένη ανταγωνιστικότητα των τοπικών προϊόντων.
--	--	--	--	--

1. Τουριστικές υποδομές και υπηρεσίες

Πλεονεκτήματα

- 1.1. Εδώ και χρόνια στα δυναμικότερα νησιά της Περιφέρειας, τα οποία και αποτελούν την ομάδα III, έχουν αναπτυχθεί σημαντικές τουριστικές υποδομές. Αυτές υποστηρίζουν με επιτυχία την ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού και εξασφαλίζουν σημαντικό αριθμό τουριστών.**
- 1.2. Η ποικιλία και η δυνατότητα απόκτησης διαφορετικών ταξιδιωτικών εμπειριών από περισσότερα νησιά σε μικρό χρονικό διάστημα.**

Μειονεκτήματα

- 1.1. Εξαιτίας της επικράτησης του μοντέλου του μαζικού τουρισμού και της διάθεσης σημαντικών οικονομικών πόρων για την κάλυψη της ζήτησης που προέρχεται από αυτόν δεν έχουν αναπτυχθεί επαρκώς οι υποδομές οι οποίες σχετίζονται με τις ειδικές μορφές τουρισμού.**
- 1.2. Τα νησιά παρουσιάζουν σημαντικές ελλείψεις στις βασικές τους υποδομές.**
- 1.3. Τα νησιά αν και βρίσκονται γεωγραφικά πολύ κοντά, δεν έχουν ικανοποιητικά αναπτυγμένη τη μεταξύ τους επικοινωνία. Το φαινόμενο αυτό γίνεται έντονο κατά τη χειμερινή περίοδο.**
- 1.4. Ιδιαίτερα τα νησιά της Ν. Δωδεκανήσου είναι αρκετά απομακρυσμένα από τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα) γεγονός που λειτουργεί αρνητικά στη προσέλκυση εσωτερικού τουρισμού.**
- 1.5. Η παρουσία και η οργάνωση των δημόσιων τουριστικών υπηρεσιών στα νησιά παρουσιάζει σοβαρές ελλείψεις, γεγονός που δημιουργεί προβλήματα στην ανταγωνιστικότητα του τουριστικού προϊόντος.**

Ευκαιρίες

- 1.1. Τα νησιά της ομάδας III διαθέτουν μια σειρά υποδομών, οι οποίες χαρακτηρίζονται από αρκετά μεγάλη ποικιλία. Αν οι υποδομές αυτές προβληθούν και αξιοποιηθούν σωστά, μπορούν να συμβάλλουν στην εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος της περιοχής.
- 1.2. Αν οι Κοινοτικοί και οι εθνικοί πόροι διατεθούν για την ανάπτυξη των κατάλληλων υποδομών και κυρίως να κατανεμηθούν σωστά μεταξύ των νησιών, θα δημιουργήσουν μια μεγάλη ευκαιρία για την καλύτερη και ορθολογικότερη τουριστική ανάπτυξη των νησιών.
- 1.3. Κάποια από τα νησιά της ομάδας III δεν έχουν αναπτυχθεί τουριστικά ακόμη. Η αειφορική τουριστική αξιοποίηση τους θα προσφέρει πολλά όχι μόνο στα ίδια αλλά και στην συνολική τουριστική παρουσία της Περιφέρειας και της χώρας.

Κίνδυνοι

- 1.1. Η σχετική παλαιότητα των υποδομών και η μη βελτίωση του επιπέδου των προσφερόμενων υπηρεσιών.

2. Το φυσικό περιβάλλον

Πλεονεκτήματα

- 2.1. Το φυσικό περιβάλλον των νησιών παρουσιάζει μεγάλη ποικιλία, γεγονός που το καθιστά ιδιαίτερα σημαντικό πόλο έλξης επισκεπτών, κυρίως αλλοδαπών.
- 2.2. Η εναλλαγή «εικόνων» είναι μεγάλη παρέχοντας αξιόλογη ποικιλία στο τουριστικό προϊόν των νησιών και της Περιφέρειας. Επιπλέον καθώς στην ομάδα αυτή ανήκουν τα μεγαλύτερα νησιά της Περιφέρειας, η

εναλλαγή εικόνων είναι έντονη και μεταξύ διαφορετικών περιοχών στο ίδιο νησί.

- 2.3. Τα νησιά της ομάδας III έχουν ιδανικές κλιματολογικές συνθήκες, γεγονός που εκτός από την ποικιλία των τουριστικών δραστηριοτήτων που προσφέρει επιτρέπει την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων για αρκετούς μήνες το χρόνο.

Μειονεκτήματα

- 2.1. Τα νησιά της ομάδας III δεν έχουν αναπτύξει επαρκώς χώρους για τη διάθεση των απορριμμάτων, γεγονός που δημιουργεί σημαντικές επιβαρύνσεις στο φυσικό τους περιβάλλον.

- 2.2. Οι περιορισμένοι υδάτινοι πόροι, ακόμα και στα μεγάλα νησιά, αποτελούν σημαντικό μειονέκτημα για την τουριστική τους ανάπτυξη καθώς το πρόβλημα της έλλειψης γίνεται εντονότερο κατά τους καλοκαιρινούς μήνες που αυξάνεται σημαντικά ο αριθμός των κατοίκων – επισκεπτών των νησιών.

- 2.3. Εδώ και λίγες δεκαετίες το φυσικό περιβάλλον των νησιών έχει αλλοιωθεί σε κάποιες περιοχές ως αποτέλεσμα της απρογραμματίστης και χωρίς έλεγχο παρέμβασης της ανθρώπινης δραστηριότητας. Σε ένα βαθμό αυτό οφείλεται και στην προσπάθεια τουριστικής ανάπτυξης κάποιων περιοχών.

Ευκαιρίες

- 2.1. Τα νησιά διαθέτουν σπάνιες φυσικές ομορφιές, γεγονός που αποτελεί τουριστικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημά τους.

- 2.2. Οι κλιματολογικές συνθήκες παρέχουν τη μοναδική ευκαιρία επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου και εκτός των καλοκαιρινών μηνών.

Κίνδυνοι

- 2.1. Η τουριστική «ανάπτυξη» κάποιων περιοχών τα τελευταία χρόνια οδήγησε στην ανεπανόρθωτη αλλοίωση του φυσικού περιβάλλοντός τους.
- 2.2. Η προσφορά φθηνών πακέτων.
- 2.3. Ελλιπής συντήρηση υποδομών/εγκαταστάσεων.

3. Το δομημένο περιβάλλον

Πλεονεκτήματα

- 3.1. Τα νησιά διαθέτουν σημαντικούς πολιτιστικούς πόρους διεθνούς ενδιαφέροντος που αποτελούν πόλους έλξης σημαντικού αριθμού τουριστών.
- 3.2. Κάποιοι οικισμοί, κυρίως παραθαλάσσιοι, έχουν διατηρήσει την παραδοσιακή τους μορφή εδώ και αιώνες και, το σημαντικότερο, κατοικούνται ακόμη και σήμερα από ντόπιους που εξακολουθούν σε σημαντικό βαθμό να ασκούν τις παραδοσιακές τους ασχολίες και δραστηριότητες.
- 3.3. Στην πλειοψηφία των νησιών, και αυτών που έχουν αναπτυχθεί τουριστικά, οι ντόπιοι έχουν διατηρήσει αναλλοίωτα τα ήθη και τα έθιμά τους που σχετίζονται με τις καθημερινές και τις κορυφαίες κοινωνικές και θρησκευτικές τους δραστηριότητες.

Μειονεκτήματα

- 3.1. Το δομημένο περιβάλλον κάποιων περιοχών αλλοιώθηκε σημαντικά κατά τις δύο – τρεις προηγούμενες δεκαετίες στην προσπάθεια των περιοχών αυτών να αναπτυχθούν τουριστικά.
- 3.2. Σε πολλά νησιά, και κυρίως στην παραλιακή τους ζώνη, παρατηρείται το φαινόμενο της άναρχης και ασυνείδητης δόμησης.

- 3.3. Το φαινόμενο αυτό γίνεται εντονότερο ως αποτέλεσμα του ελλιπούς νομικού πλαισίου και της αδυναμίας ή της έλλειψης βούλησης για την εφαρμογή του.
- 3.4. Οι ζημιές που έχουν συντελεστεί στο δομημένο περιβάλλον των νησιών είναι σε λίγες περιπτώσεις ανεπανόρθωτες και σε κάποιες άλλες η αποκατάστασή τους συνεπάγεται μεγάλο κόστος από την πλευρά του κράτους ή των ιδιωτών.
- 3.5. Στα περισσότερα νησιά κατά τους καλοκαιρινούς μήνες παρατηρούνται έντονα φαινόμενα ηχορρύπανσης που δεν συμβαδίζουν με τη φυσιογνωμία των περισσότερων από αυτά, ενώ λειτουργούν αρνητικά για την «εικόνα» του τουριστικού προϊόντος τους.

Ευκαιρίες

- 3.1. Αν αξιοποιηθούν σωστά οι παραδοσιακοί οικισμοί, με παράλληλη προστασία τους παρουσιάζεται μια μεγάλη ευκαιρία να αναπτυχθούν τουριστικά και ταυτόχρονα να διατηρήσουν μέσα από τον τουρισμό τη φυσιογνωμία τους.
- 3.2. Η τουριστική ανάπτυξη δεν θα πρέπει να περιοριστεί στον μαζικό τουρισμό, αλλά να στραφεί στις ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής και να τις εκμεταλλευτεί, ώστε να αναπτυχθούν οι μορφές αυτές που ταιριάζουν περισσότερο σε κάθε περιοχή.

Κίνδυνοι

- 3.1. Κατά τη διάρκεια της τουριστικής ανάπτυξης των νησιών υπάρχει πάντοτε ο κίνδυνος αυτή να γίνει σε βάρος του παραδοσιακού τους χαρακτήρα και του φυσικού τους περιβάλλοντος.
- 3.2. Σημαντικός κίνδυνος υπάρχει και για τις περιοχές που το δομημένο περιβάλλον έχει ήδη υποστεί πιέσεις και αλλοιώσεις. Η απώλεια της αυθεντικότητας και της φυσιογνωμίας του αποτελεί σημαντικό κίνδυνο.

4. Το ανθρώπινο δυναμικό

Πλεονεκτήματα

- 4.1. Η τουριστική ανάπτυξη των νησιών έχει ως αποτέλεσμα την ύπαρξη σημαντικού αριθμού στελεχών για τη λειτουργία των κυριότερων τουριστικών επιχειρήσεων.**
- 4.2. Παράλληλα στα νησιά της ομάδας III είναι διαθέσιμος και ένας μεγάλος αριθμός ανειδίκευτων εργαζομένων, οι οποίοι καλύπτουν τις ανάγκες για εργασία χαμηλής εξειδίκευσης στις τουριστικές επιχειρήσεις.**
- 4.3. Εξαιτίας της μεγάλης σημασίας του τουρισμού για την οικονομική ανάπτυξη των νησιών, υπάρχει εδώ και δεκαετίες μια θετική προδιάθεση των ντόπιων προς τα τουριστικά επαγγέλματα.**

Μειονεκτήματα

- 4.1. Παρά την διαπιστωμένη ανάγκη για εξειδικευμένο προσωπικό που θα εργαστεί σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις εναλλακτικές μορφές τουρισμού, αυτό δεν έχει επιτευχθεί.**
- 4.2. Βασικό μειονέκτημα των νησιών και της χώρας μας γενικότερα είναι η έλλειψη ενός συστήματος παροχής τουριστικής εκπαίδευσης υψηλών προδιαγραφών ικανής να ικανοποιήσει τις διαρκώς αυξανόμενες ανάγκες της αγοράς.**

Ευκαιρίες

- 4.1. Η ζήτηση που υπάρχει για εξειδικευμένα στελέχη και οι καλές αμοιβές που συνεπάγεται η χαμηλή προσφορά, θα οδηγήσουν σταδιακά όλο και περισσότερους νέους να αποκτήσουν υψηλού επιπέδου τουριστική κατάρτιση και επιστημονική παιδεία.**

- 4.2. Στη βελτίωση του υπάρχοντος εργατικού δυναμικού στις τουριστικές επιχειρήσεις αναμένεται να βοηθήσουν και τα προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης και φυσικά η από απόσταση εκπαίδευση που αποτελεί ιδανική λύση για τους ήδη εργαζόμενους στον τουριστικό τομέα.
- 4.3. Για την ποιοτική βελτίωση του εργατικού δυναμικού, μεγάλη ευκαιρία αποτελεί και το γεγονός ότι για αρκετούς μήνες οι τουριστικές επιχειρήσεις δεν λειτουργούν, με αποτέλεσμα οι εργαζόμενοι σε αυτές να έχουν μεγαλύτερο ελεύθερο χρόνο.

Κίνδυνοι

- 4.1. Τα μειονεκτήματα σχετικά με το ανθρώπινο δυναμικό που προαναφέρθηκαν, συνιστούν σημαντικές ελλείψεις που αν δεν αντιμετωπιστούν, αναμένεται να προκαλέσουν σημαντικά προβλήματα στο επίπεδο του τουριστικού προϊόντος των νησιών και στην ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών.
- 4.2. Συμπύεση πακέτων, χειρότεροι μισθοί και μη καταρτισμένο προσωπικό.

5. Η διαφήμιση και η προβολή

Πλεονεκτήματα

- 5.1. Τα περισσότερα νησιά της ομάδας είναι διεθνώς καθιερωμένοι τουριστικοί προορισμοί, καταξιωμένοι στη συνείδηση των ταξιδιωτών.
- 5.2. Τα νησιά της ομάδας III έχουν διαμορφώσει μια τουριστική «εικόνα», η οποία απευθύνεται σε διαφορετικές ομάδες τουριστών, γεγονός που αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα για την περαιτέρω τουριστική τους ανάπτυξη.

Μειονεκτήματα

- 5.1. Σημαντικό μειονέκτημα των νησιών είναι ότι παρά την αύξηση τα τελευταία χρόνια των προσών που διατίθενται για διαφήμιση και προβολή, αυτά εξακολουθούν να είναι περιορισμένα. Πολύ μικρή θεωρείται και η συμμετοχή των ιδιωτών στις διαφημιστικές δαπάνες.
- 5.2. Οι όποιες διαφημιστικές προσπάθειες έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια δεν έχουν προβάλλει επαρκώς τις δυνατότητες ανάπτυξης και τα προσδοκώμενα οφέλη των εναλλακτικών μορφών τουρισμού στα νησιά και των δυνατοτήτων τους.
- 5.3. Τα διαφημιστικά μηνύματα παραμένουν εδώ και αρκετά χρόνια χωρίς μεγάλη έμπνευση και διαφοροποίηση, γεγονός που δεν συμβάλλει στην τροποποίηση της ήδη καθιερωμένης «εικόνας».

Ευκαιρίες

- 5.1. Σημαντική ευκαιρία για την αποτελεσματικότερη τουριστική ανάπτυξη των νησιών είναι η κατεύθυνση μέρους των δραστηριοτήτων διαφήμισης και προβολής προς τις υποδομές και τις δυνατότητες ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού των νησιών.
- 5.2. Παράλληλα, πρέπει να χαραχθεί μια στρατηγική προβολής που θα έχει ως βασικούς άξονες την εκμετάλλευση των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων των νησιών και των στοιχείων εκείνων που τα διαφοροποιούν από ανταγωνιστικά νησιά και προορισμούς.

Κίνδυνοι

- 5.1. Σοβαρό κίνδυνο για τα νησιά αποτελεί η μη επιτυχημένη επιδίωξη διαμόρφωσης τουριστικής ταυτότητας που θα τα διαφοροποιεί σε σχέση με άλλα ανταγωνιστικά νησιά ή και περιοχές γειτονικών χωρών.
- 5.2. Τα τελευταία χρόνια γειτονικές περιοχές που διαθέτουν τουριστικό προϊόν με ομοιότητες σε σχέση με αυτό των νησιών έχουν δώσει μεγάλη έμφαση στην προβολή τους. Αυτό αποτελεί κίνδυνο που πρέπει να

οδηγήσει στις κατάλληλες ενέργειες προβολής που θα οδηγήσουν στον περιορισμό του.

6. Η σύνθεση του τουριστικού προϊόντος

Πλεονεκτήματα

- 6.1. Το τουριστικό προϊόν των νησιών διαθέτει μεγάλη ποικιλία τουριστικών πόρων, γεγονός που συμβάλλει στην προσέλκυση διαφορετικών ομάδων τουριστών.**
- 6.2. Τα χαρακτηριστικά του τουριστικού προϊόντος επιτρέπουν σε σημαντικό βαθμό την ανάπτυξη ειδικών μορφών τουρισμού, με έμφαση σε αυτούς που σχετίζονται με τη θάλασσα.**

Μειονεκτήματα

- 6.1. Το γεγονός ότι τα στοιχεία του τουριστικού προϊόντος είναι διάσπαρτα στα νησιά, ενίοτε επηρεάζει αρνητικά το βαθμό ικανοποίησης συγκεκριμένων ομάδων τουριστών.**
- 6.2. Το τουριστικό προϊόν, παρά την ποικιλία των στοιχείων και των χαρακτηριστικών του, δεν έχει διαφοροποιηθεί επαρκώς εδώ και αρκετά χρόνια, με αποτέλεσμα να τείνει να ξεπεραστεί ως προς κάποια χαρακτηριστικά του.**

Ευκαιρίες

- 6.1. Στην κατεύθυνση του εμπλουτισμού και της βελτίωσης της ποιότητας των τουριστικών υπηρεσιών, ιδιαίτερα σημαντικός αναμένεται να είναι ο ρόλος των Κοινοτικών πόρων.**
- 6.2. Σημαντική ευκαιρία για τον εμπλουτισμό του τουριστικού προϊόντος, αποτελεί η ανάπτυξη των ειδικών μορφών τουρισμού και ειδικότερα**

δραστηριοτήτων που δεν βλάπτουν το φυσικό και το δομημένο περιβάλλον.

Κίνδυνοι

- 6.1. Βασικός κίνδυνος για το τουριστικό προϊόν των νησιών της ομάδας III είναι η ομοιότητα του τουριστικού προϊόντος τους με αυτό γειτονικών και άλλων χωρών. Η αδυναμία διαφοροποίησης και εξειδίκευσης αποτελεί σημαντική απειλή για το τουριστικό μέλλον των νησιών.

7. Η τουριστική ζήτηση

Πλεονεκτήματα

- 7.1. Η τουριστική ζήτηση στα νησιά εμφανίζεται σταθερά αυξανόμενη τα τελευταία χρόνια. Πρόκειται για σημαντικό θετικό στοιχείο, ιδιαίτερα αν συνδυαστεί με την ποικιλία των τουριστών που επιλέγουν τα νησιά για διακοπές και οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικά τουριστικά πρότυπα.
- 7.2. Βασικό πλεονέκτημα για τα νησιά είναι το ότι οι Έλληνες τα επιλέγουν ως τόπο διακοπών τους, αυτό αποτελεί σημαντικό παράγοντα για τη βελτίωση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και τη μείωση της εποχικότητας.
- 7.3. Οι βασικές εθνικότητες αλλοδαπών τουριστών που επισκέπτονται τα νησιά αναμένεται να παρουσιάσουν αύξηση των ταξιδιών τους τα επόμενα χρόνια. Είναι λογικό τα νησιά της ομάδας III να αποτελέσουν χώρους προσέλκυσης μέρους αυτών των ταξιδιών.

Μειονεκτήματα

- 7.1. Βασικό μειονέκτημα των νησιών είναι ότι η πλειοψηφία των αλλοδαπών τουριστών προέρχεται από ένα μικρό αριθμό χωρών. Το γεγονός αυτό

οδηγεί μοιραία στη ανάπτυξη σχέσεων εξάρτησης των νησιών από τις κύριες αγορές προέλευσης τουριστών.

- 7.2. Η καλή ποσοτικά ζήτηση είναι σαφώς περιορισμένη χρονικά σε μικρό αριθμό μηνών ανά έτος. Αυτό περιορίζει εκ των πραγμάτων τις τουριστικές επιδόσεις των νησιών.

Ευκαιρίες

- 7.1. Βασική κατεύθυνση των προσπαθειών των τουριστικών φορέων των νησιών πρέπει να είναι η διασπορά της ζήτησης μεταξύ περισσότερων νησιών και σε περισσότερους μήνες το χρόνο. Αυτό αποτελεί σημαντική παράμετρο αύξησης της ζήτησης και σταδιακής βελτίωσης της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών.
- 7.2. Όσο πιο πλούσιο είναι το τουριστικό προϊόν, τόσο περισσότερο μπορεί να αυξηθεί η ζήτηση και η «ποιότητα» των τουριστών που επισκέπτονται τα νησιά.
- 7.3. Το «άνοιγμα» των νησιών προς νέες αγορές, που αναμένεται να έχουν σημαντική δυναμική τα επόμενα χρόνια.
- 7.4. Στην προσπάθεια επιμήκυνσης της τουριστικής περιόδου, σημαντική είναι η αύξηση του αριθμού των σύντομων επισκέψεων στα νησιά, κυρίως από Έλληνες.

Κίνδυνοι

- 7.1. Βασικό μειονέκτημα της τουριστικής ζήτησης προς τα νησιά είναι ότι αυτή εξαρτάται σε σημαντικό βαθμό από λίγες τουριστικές επιχειρήσεις που ουσιαστικά επηρεάζουν και τη διαμορφούμενη τουριστική πολιτική στα νησιά. Η επιδείνωση αυτής της κατάστασης μπορεί να δημιουργήσει ακόμη πιο επικίνδυνες σχέσεις εξάρτησης.
- 7.2. Σε μεγάλο βαθμό, η προσφορά είναι εξωγενώς διαμορφούμενη.

8. Ο κύκλος ζωής του τουριστικού προϊόντος

Πλεονεκτήματα

- 8.1. Για τα περισσότερα νησιά της ομάδας ισχύει ότι το τουριστικό προϊόν τους δεν είναι νέο, αλλά βρίσκεται σε φάση δυναμικής ανάπτυξης και εξέλιξης.
- 8.2. Παρά το ότι βρίσκεται σε φάση ανάπτυξης, υπάρχει ακόμη μεγάλος αριθμός ανεκμετάλλευτων χαρακτηριστικών που μπορούν αφενός να το διαφοροποιήσουν σημαντικά, αφετέρου να αυξήσουν την αποδοχή του από επιλεγμένες ομάδες τουριστών.

Μειονεκτήματα

- 8.1. Κάποια νησιά ωστόσο προσφέρουν ένα τουριστικό προϊόν που είναι εδώ και χρόνια το ίδιο.

Ευκαιρίες

- 8.1. Σημαντική ευκαιρία για το τουριστικό προϊόν των νησιών της ομάδας III αποτελεί το γεγονός ότι διαθέτουν πόρους, οι οποίοι δεν έχουν ακόμη αξιοποιηθεί τουριστικά και μπορεί να αποτελέσουν σημαντικές παραμέτρους ανανέωσης του τουριστικού προϊόντος των νησιών αυτών.

Κίνδυνοι

- 8.1. Υπάρχει ένας περιορισμένος αριθμός περιοχών που θεωρούνται ξεπερασμένες και προσφέρουν ένα τουριστικό προϊόν που έχει εισέλθει σε στάδιο ωρίμανσης. Για τις περιοχές αυτές πρέπει να ληφθεί μέριμνα, ώστε να ανανεώσουν και να εμπλουτίσουν το τουριστικό τους προϊόν.

- 8.2. Η έλλειψη διαφοροποίησης και εξέλιξης του τουριστικού προϊόντος μερικών νησιών, μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικά προβλήματα αποδοχής του από τους επισκέπτες.

9. Οι οικονομικές εισροές και εκροές

Πλεονεκτήματα

- 9.1. Ο τουρισμός είναι η κυριότερη οικονομική δραστηριότητα και αποτελεί σημαντική πηγή εισροής οικονομικών πόρων προς τα νησιά.

Μειονεκτήματα

- 9.1. Σημαντικό πρόβλημα για τα νησιά αποτελεί η εξάρτησή τους από τα μεγάλα εμπορικά κέντρα ως προς την προμήθεια των πρώτων υλών. Αυτό συνεπάγεται την επιβάρυνση του κόστους παραγωγής των προϊόντων και τη συνακόλουθη αύξηση του κόστους διακοπών.
- 9.2. Σημαντική οικονομική εξάρτηση από διεθνή τουριστικά πρακτορεία / tour operators.

Ευκαιρίες

- 9.1. Η ουσιαστική μείωση του κόστους των προϊόντων και των χρηματικών εκροών των νησιών μπορεί να προκύψει από την ορθολογική χρήση των πρώτων υλών και των προϊόντων που προσφέρουν τα ίδια τα νησιά.

Κίνδυνοι

- 9.1. Σημαντικό πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί, είναι ο κίνδυνος διαρκούς εξάρτησης των μικρών οικονομιών των νησιών από αγορές που βρίσκονται εκτός Περιφέρειας. Αυτό μπορεί να δημιουργήσει

σημαντικά προβλήματα στην τοπική οικονομία και να έχει ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις στην τουριστική τους ανάπτυξη των νησιών.

- 9.2. Τα τοπικά προϊόντα σταδιακά θα χάσουν την όποια ανταγωνιστικότητα και δεν αποκλείεται βαθμιαία τα νησιά να οδηγηθούν σε καταστάσεις «μονοκαλλιέργειας», με μοναδική οικονομική δραστηριότητα τον τουρισμό.